GENERALINIO ADVOKATO YVES BOT IŠVADA, pateikta 2011 m. liepos 14 d.[1]

1. Pagal 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo[2] reikalaujama, kad prieš tam tikrų viešųjų planų ir projektų priėmimą būtų atliktas jų aplinkosauginis vertinimas. Toks vertinimas reiškia, kad už plano parengimą atsakinga institucija turi konsultuotis su visuomene ir subjektais, kuriems tenka atsakomybė už aplinkos apsaugą.

2. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Seaport (NI) Ltd* bei *Magherafelt district Council ir kt.* ir *Department of the Environment for Northern Ireland* (Aplinkos ministerija) dėl konsultacijos procedūros, vykdytos rengiant Šiaurės Airijos regiono teritorijos plėtros planų projektus.

3. Šiuo prašymu Teisingumo Teismas raginamas patikrinti dvi iš taisyklių, susijusių su konsultacijos procedūros vykdymu. Pirmoji taisyklė, nurodyta direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje, susijusi su konsultacinių valdžios institucijų paskyrimu. Šioje byloje *Department of the Environment for Northern Ireland* kartu yra už nagrinėjamą planą atsakinga institucija ir konsultacinė institucija, kuri nacionalinės teisės aktuose paskirta konsultacijos procedūros tikslais. Todėl siekiama sužinoti, ar tokioje situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, valstybė narė turi paskirti naują konsultacinę instituciją, kuri būtų atskira ir nepriklausoma nuo pirmosios.

4. Antroji taisyklė, įtvirtinta direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje, susijusi su konsultacijos procedūros terminu. Siekiama sužinoti, ar šį terminą tam tikrais atvejais gali nustatyti už planą ar programą atsakinga institucija, ar būtina, kad jis būtų konkrečiai įtvirtintas teisės aktuose, kuriais perkeliama direktyva.

5. Dėl toliau nurodomų priežasčių manau, kad siekiant, jog direktyva būtų įgyvendinta tinkamai ir veiksmingai, būtina, kad situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, valstybė narė paskirtų naują konsultacinę instituciją, kuri būtų atskira ir nepriklausoma nuo institucijos, atsakingos už plano rengimą. Tačiau, mano nuomone, niekas neprieštarauja tam, kad tam tikruose nacionalinės teisės aktuose būtų numatyta, jog konsultacijos procedūros terminą atskiru atveju konkrečiai nurodytų už planą atsakinga institucija, tačiau

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 197, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157; toliau – direktyva.

su sąlyga, jog šis terminas būtų pakankamas, kad institucijos ir visuomenė, su kuriomis konsultuojamasi, turėtų realią galimybę pareikšti savo nuomonę dėl plano projekto.

I — Teisinis pagrindas

A — *Direktyva*

6. Pagrindinis direktyvos tikslas, kaip matyti iš jos 1 straipsnio, yra užtikrinti, kad rengiant ir prieš priimant planus ir programas, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, būtų atliktas aplinkosauginis vertinimas. Taip Sąjungos teisės aktų leidėjas siekia užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį, kaip tai numatyta EB 174 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje.

7. Direktyvoje apibrėžiami būtiniausi aplinkosauginio vertinimo pagrindai, valstybėms narėms paliekant spręsti smulkesnius klausimus pagal subsidiarumo principą [3].

3 — Direktyvos 8 konstatuojamoji dalis.

8. Pagal direktyvos 2 straipsnio b punktą aplinkosauginis vertinimas apima aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitos parengimą (nurodant galimas reikšmingas pasekmes aplinkai ir priimtinas alternatyvas) bei konsultacijas su institucijomis, atsakingomis už aplinkos apsaugos klausimus, visuomene ir kitomis valstybėmis narėmis, jei kiltų reikšmingų tarpvalstybinių pasekmių. Į pasekmių aplinkai vertinimo atskaitą ir konsultacijų rezultatus atsižvelgiama prieš priimant planą ar programą. Kai šis planas ar programa priimami, institucijos, atsakingos už aplinkos apsaugos klausimus, visuomenė ir kiekviena valstybė narė, su kuria buvo konsultuojamasi, yra informuojamos ir joms pateikiami atitinkami duomenys.

9. Konsultacijos procedūra numatyta direktyvos 6 straipsnyje. Ši nuostata suformuluota taip:

„1. Plano ar programos projektas ir 5 straipsnyje nustatyta tvarka parengta aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaita pateikiami [šio straipsnio] 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir visuomenei.

2. 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir 4 dalyje apibrėžtai visuomenei turi būti suteikta [reali] galimybė prieš priimant planą ar programą arba prieš pateikiant juos svarstyti pagal įstatymų leidimo procedūrą kuo anksčiau ir veiksmingiau per pagrįstai nustatytą [pakankamą] laikotarpį pareikšti

savo nuomonę apie plano ar programos projektą ir pridedamą aplinkos apsaugos [pasekmių aplinkai vertinimo] ataskaitą.

3. Valstybės narės paskiria valdžios institucijas, su kuriomis bus [turi būti] konsultuojamasi ir kurios dėl savo konkrečios su aplinkos apsauga susijusios atsakomybės gali domėtis [būti suinteresuotos] planų ir programų įgyvendinimo pasekmėmis aplinkai.

4. Taikydamos 2 dalies nuostatas, valstybės narės apibrėžia tam tikrą visuomenės dalį, įskaitant tuos jos narius, kuriems pagal šią direktyvą priimami sprendimai turi arba gali turėti įtakos arba kurie gali jais domėtis <...>.

5. Valstybės narės nustato išsamią informacijos teikimo ir konsultacijų su valdžios institucijomis bei visuomene tvarką [informacijos teikimo valdžios institucijoms bei visuomenei ir konsultacijų su jomis tvarką].“

B — *Direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisinę sistemą*

10. Direktyva buvo perkelta priėmus 2004 m. Šiaurės Airijos tam tikrų planų ir programų poveikio aplinkai vertinimo taisykles (*Environmental Assessment of Plans and Programmes (Northern Ireland) Regulations 2004*) (toliau – 2004 m. taisyklės).

11. 2004 m. taisyklių 4 straipsniu perkeliama direktyvos 6 straipsnio 3 dalis, susijusi su konsultacinių valdžios institucijų paskyrimu. Šis 4 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies, šiose taisyklėse *Department of the Environment for Northern Ireland* yra konsultacinė institucija <…>.

2. Jeigu *Department of the Environment for Northern Ireland* tam tikru momentu yra už planą ar programą atsakinga institucija, tuo laikotarpiu ji nevykdo jai pagal [2004 m.] taisykles priskirtų institucijos, su kuria konsultuojamasi dėl tokio plano ar programos, funkcijų <…>.“

12. Direktyvos 6 straipsnio 2 dalis, susijusi su konsultacijos procedūros terminais, į nacionalinę teisę perkelta 2004 m. taisyklių 12 straipsniu. Šiame 12 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekvienas plano ar programos projektas, dėl kurio <...> parengta pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, ir prie jo pridedama pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita <...> turi būti pateikti konsultacinei institucijai ir visuomenei laikantis toliau pateiktų šio straipsnio nuostatų.

2. Kai tik tai tampa pagrįstai įmanoma po atitinkamų dokumentų parengimo, atsakinga institucija atitinkamų dokumentų kopijas siunčia konsultacinei institucijai ir prašo jos per nustatytą laikotarpį dėl atitinkamų dokumentų pateikti savo nuomonę.

3. Be to, atsakinga institucija:

a) per 14 dienų nuo atitinkamų dokumentų parengimo šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka paskelbia pranešimą arba užtikrina, kad būtų paskelbtas pranešimas, kuriame:

i) nurodomas plano, programos ar pakeitimo pavadinimas;

ii) nurodomas adresas (kuris gali [galintis] apimti interneto svetainę), kuriuo galima susipažinti su atitinkamų dokumentų kopijomis arba kuriuo šias kopijas galima gauti;

iii) prašoma dėl atitinkamų dokumentų pateikti nuomonę;

iv) nurodomas adresas, kuriuo nuomonės turi būti siunčiamos, ir laikotarpis, per kurį tai galima padaryti;

b) savo pagrindinėje būstinėje saugo atitinkamų dokumentų kopijas, kad visuomenė galėtų įprastomis darbo valandomis nemokamai su jais susipažinti; ir

c) institucijos interneto svetainėje paskelbia atitinkamų dokumentų kopijas.

4. Šio straipsnio 2 dalyje ir 3 dalies a punkto iv papunktyje nurodyti terminai turi būti tokios trukmės, kad tie asmenys, kuriems siunčiamas prašymas, realiai galėtų kuo anksčiau pareikšti savo nuomonę dėl atitinkamų dokumentų.

<…>“

II — Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

13. Pagrindinės bylos aplinkybių laikotarpiu *Department of the Environment for Northern Ireland* sudarė keturios agentūros, tarp kurių Planavimo tarnyba ir Aplinkos ir paveldo tarnyba [4].

14. Rengiant projektus „Northern Area Plan 2016“ ir „Magherafelt Area Plan 2015“ Planavimo tarnyba glaudžiai bendradarbiavo su Aplinkos ir paveldo tarnyba. Ši pateikė informacijos ir nuomonę dėl aptariamų projektų turinio.

15. Konsultacijos procedūros tikslais *Department of the Environment for Northern Ireland* pateikė projektą „Northern Area Plan 2016“ ir pasekmių aplinkai vertinimo

4 — Šios dvi agentūros neturi teisinio subjektiškumo, tačiau turi savo darbuotojus ir administracinius išteklius bei patalpas.

ataskaitą visuomenei, savo Aplinkos ir paveldo tarnybai ir kitoms viešosios valdžios institucijoms. Buvo nustatytas aštuonių savaičių terminas pastaboms pateikti. *Department of the Environment for Northern Ireland* gavo 5 250 visuomenės nuomonių dėl plano projekto ir 4 nuomones, susijusias su pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. 49 iš šių nuomonių pateikė *Seaport (NI) Ltd*, viena iš jų buvo susijusi su šios ataskaitos turiniu ir aplinkosauginio vertinimo atlikimu.

16. Kalbant apie projektą „Magherafelt Area Plan 2015“ ir pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, reikia pažymėti, kad jie buvo pateikti Aplinkos ir paveldo tarnybai ir kitiems suinteresuotiems subjektams. *Department of the Environment for Northern Ireland* paragino juos pateikti savo nuomones per šešias savaites. Ji gavo 5 300 nuomonių dėl plano projekto ir 5 nuomones dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.

17. 2005 m. lapkričio ir gruodžio mėn. *Seaport (NI) Ltd* ir *Magherafelt district Council ir kt.* atitinkamai pateikė ieškinį *High Court of Justice in Northern Ireland* (Jungtinė Karalystė), kuriame tvirtino, kad aplinkosauginis vertinimas, susijęs su aptariamais planų projektais, buvo atliktas nesilaikant direktyvos reikalavimų.

18. Abiejose bylose *High Court of Justice in Northern Ireland* nusprendė, kad 2004 m. taisyklių 4 straipsniu netinkamai perkeltas direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas reikalavimas paskirti naują konsultacinę valdžios instituciją, jei *Department of the Environment for Northern Ireland* taip pat yra už planą atsakinga institucija. Jis taip pat nusprendė, kad 2004 m. taisyklių 12 straipsniu netinkamai perkeltos direktyvos 6 straipsnio 2 dalies nuostatos, nes nenustatytas joks konkretus laikotarpis, per kurį nuomonės turi būti pateiktos.

19. *Department of the Environment for Northern Ireland* pateikė apeliacinį skundą *Court of Appeal in Northern Ireland* (Jungtinė Karalystė).

III — Prejudiciniai klausimai

20. Manydamas, kad sprendimui šioje byloje priimti būtinas Sąjungos teisės išaiškinimas, *Court of Appeal in Northern Ireland* nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šiuos tris prejudicinius klausimus:

„1. Ar teisingai aiškinant direktyvą <...>, kai valstybės institucija, rengianti planą, kuriam taikomas direktyvos 3 straipsnis, pati yra valstybėje narėje bendrai atsakinga už aplinkosauginius klausimus,

valstybė narė gali atsisakyti pagal direktyvos 6 straipsnio 3 dalį paskirti instituciją, su kuria turi būti konsultuojamasi siekiant taikyti 5 ir 6 straipsnius?

IV — Mano analizė

A — *Dėl pirmojo ir antrojo klausimų*

2. Ar teisingai aiškinant direktyvą, kai planą, kuriam taikomas 3 straipsnis, rengianti institucija pati yra valstybėje narėje bendrai atsakinga už aplinkosauginius klausimus, valstybė narė privalo užtikrinti, kad egzistuotų paskirtina nuo šios institucijos atskira konsultacinė institucija?

21. Savo pirmaisiais dviem klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar direktyvos 6 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad konsultacijos procedūros tikslais valstybė narė turi paskirti naują valdžios instituciją, atsakingą už aplinkos apsaugos klausimus, jeigu ta, kuri tam tikslui nurodyta nacionalinės teisės aktuose, yra valdžios institucija, atsakinga už aptariamo plano ar programos parengimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo taip pat klausia, ar ši nauja valdžios institucija turi būti atskira nuo institucijos, atsakingos už plano ar programos parengimą.

3. Ar teisingai aiškinant direktyvą, jos 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas reikalavimas, kad 6 straipsnio 3 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms ir 6 straipsnio 4 dalyje nurodytai visuomenei „per pakankamą laikotarpį“ būtų suteikta reali galimybė iš anksto pareikšti savo nuomonę, į nacionalinę teisę gali būti perkeltas priimant taisykles, kuriose numatoma, kad už plano rengimą atsakinga institucija kiekvienu atveju nustato laikotarpį, per kurį minėtos nuomonės turi būti pareikštos, o gal toks nuomonių pareiškimo terminas arba skirtingomis aplinkybėmis – skirtingi terminai turi būti nustatyti pačiose taisyklėse, kuriomis perkeliama direktyva?“

22. Jungtinės Karalystės ir Danijos vyriausybės, tai pat Europos Komisija siūlo į pirmuosius du klausimus atsakyti neigiamai.

23. Jungtinės Karalystės ir Danijos vyriausybės iš esmės mano, kad direktyva

aplinkosauginio vertinimo procedūros suderinamos minimaliai. Be to, valstybės narės neturi įsteigti naujos įstaigos, kuri būtų atskira ir nepriklausoma nuo tos, kuri numatyta nacionalinės teisės aktuose. Nagrinėjamu atveju *Department of the Environment for Northern Ireland* Aplinkos ir Planavimo tarnybų bendradarbiavimas leido pasiekti direktyva siekiamus rezultatus, kiek tai susiję su sprendimų priėmimo proceso skaidrumu ir aplinkos duomenų išsamumu bei patikimumu. Dėl jai tenkančios atsakomybės *Department of the Environment for Northern Ireland* užtikrina, kad būtų tinkamai atsižvelgta į plano poveikį aplinkai ir kad į privačius interesus nebūtų atsižvelgiama viešojo intereso nenaudai.

24. Komisija įspėja, kad valstybių narių administracijų organizacija skiriasi. Kai kurios valstybės narės gali paskirti kelias valdžios institucijas konsultacijos procedūros tikslais. Tačiau kitos, kaip antai Didžioji Liuksemburgo Hercogystė ar Maltos Respublika, dėl jų dydžio patirtų sunkumų paskirti naują instituciją, atitinkančią direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje įtvirtintus reikalavimus. Be to, Komisija pastebi, kad direktyvos tekste nereikalaujama, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, valstybė narė turėtų paskirti naują valdžios instituciją. Komisija pažymi, kad jei taip būtų, toks dirbtinis subjektas negalėtų pateikti naudingos informacijos.

25. Nepritarčiau pastaboms, pateiktoms per šį teismo procesą. Dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad valstybė narė, atsidūrusi situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, negali išvengti pareigų pagal direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, jai tenkančių dėl to, kad institucija, atsakinga už plano parengimą, yra ir konsultacinė institucija, pagal nacionalinės teisės aktus paskirta konsultacijos procedūros tikslais. Tokioje situacijoje manau, kad tam, jog direktyva būtų tinkamai ir veiksmingai įgyvendinta, būtina, kad ši valstybė narė paskirtų naują konsultacinę instituciją, atskirą ir nepriklausomą nuo pirmosios.

26. Šis vertinimas grindžiamas Sąjungos teisės aktų leidėjo numatytos konsultacijos procedūros pobūdžiu ir turiniu bei tikslais, kurių jis siekia.

27. Direktyvos 6 straipsnyje numatyta konsultacijos procedūra siekiama užtikrinti kiekvieno teisę gyventi aplinkoje, kur būtų užtikrinta jo sveikata ir gerovė, kaip numatyta EB 174 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje.

28. Taip ji apima kiekvieno teisę dalyvauti sprendimo priėmimo procedūrose, kai šios daro poveikį aplinkai. Šiuo atžvilgiu Sąjungos

teisės aktų leidėjas rėmėsi pareigomis, kurios tenka Sąjungai pagal Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, vadinamą „Orhuso konvencija“ [5]. Reikia priminti, kad Orhuso konvencijos tikslas yra užtikrinti visuomenės teisę dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais, ypač rengiant planus ir programas aplinkosaugos srityje [6]. Tačiau konsultacija nėra vien teisė. Ji taip pat yra pareiga saugoti ir gerinti aplinkos kokybę išreiškiant rūpimus klausimus ir padedant valdžios institucijoms, atsakingoms už planų parengimą, tinkamai į šiuos klausimus atsižvelgti ir jais remiantis priimti geriausius sprendimus.

29. Visos direktyvos nuostatos liudija Sąjungos teisės aktų leidėjo valią užtikrinti šias teises. Šis įtvirtina procedūrinį pagrindą, leidžiantį kiekviename plano rengimo ir priėmimo etape užtikrinti, kad realiai bus atsižvelgta į valdžios institucijoms ir asmenims, suinteresuotiems šių projektų pasekmėmis, rūpimus aplinkosaugos klausimus. Tikslas, be kita ko, yra užtikrinti, kad aplinkosauginiam vertinimui pateikiama informacija būtų išsami ir patikima [7].

30. Konsultacija su institucijomis tęsiasi nuo pirmųjų plano rengimo etapų iki pat jo priėmimo. Visų pirma jos išklausomos dėl būtinybės atlikti aplinkosauginį atitinkamo plano vertinimą (direktyvos 6 straipsnio 3 dalis). Toliau institucijos turi pareikšti nuomonę dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje turimos pateikti informacijos apimties ir išsamumo (direktyvos 5 straipsnio 4 dalis). Galiausiai jos turi pateikti savo nuomonę apie minėtą ataskaitą ir plano ar programos projektą (direktyvos 6 straipsnio 2 dalis).

31. Taigi konsultacijos procedūros paskirtis yra gauti institucijos, kuri veikia aplinkos apsaugos srityje ir kuri būtent tiesiogiai suinteresuota plano pasekmėmis aplinkai, aiškią nuomonę. Ši procedūra turi leisti gauti kiekviename iš etapų nuomonę ne tik apie būtinybę atlikti aplinkosauginį vertinimą, bet taip pat apie patį pasekmių aplinkai vertinimo atskaitos ir plano projekto turinį. Taigi konsultuoti paskirta valdžios institucija turi galėti pateikti nepasenusią ir naudingą informaciją. Ji taip pat turi galėti kritikuoti už

5 — 1998 m. birželio 25 d. pasirašyta Konvencija, Europos bendrijos vardu patvirtinta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB dėl Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 124, p. 1).

6 — Orhuso konvencijos 7 straipsnis.

7 — Direktyvos 15 konstatuojamoji dalis.

plano parengimą atsakingos institucijos atliktus vertinimus ir sprendimus ir savo žinių ir kompetencijos pagrindu pasiūlyti pakeitimus ir alternatyvas.

32. Todėl ši valdžios institucija gali būti tik atskiras ir nepriklausomas nuo planavimo institucijos subjektas, vienintelis konsultacijos procedūros patikimumo ir veiksmingumo garantas. Kaip Komisija pažymi savo pastabose, „akivaizdu, kad įstaiga negali pasikonsultuoti su savimi“. Kaip individas negali būti teisėjas ir proceso šalis, su viešosios valdžios institucija negali būti konsultuojamasi dėl plano, kurį ji pati rengė, pasekmių.

33. Pritarus priešingai pozicijai, mano nuomone, konsultacijos procedūra prarastų veiksmingumą ir būtų trukdoma įgyvendinti Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamus tikslus.

34. Iš tikrųjų *Department of the Environment for Northern Ireland* negali taip pat, kaip rengdama savo planą, pateikti pagrįstos savo projekto kritikos ir pasiūlyti alternatyvių priimtiesiems sprendimų. Be to, nors ji yra viena iš institucijų, galinčių geriausiai ginti su aplinkos apsauga susijusius interesus, vis dėlto ji turi galėti atsižvelgti į nuomones ir rūpimus klausimus, kuriuos gali, pavyzdžiui, iškelti labiau specializuotos institucijos arba vietos valdžios institucijos, suinteresuotos plano pasekmėmis dėl jo geografinės taikymo srities. Šiuo atžvilgiu įdomu pastebėti, kad *Department of the Environment for Northern Ireland* įgaliojimai nesutrukdė suinteresuotai visuomenei pateikti daugiau nei 5 250 nuomonių dėl projekto „Northern Area Plan 2016“ ir daugiau nei 5 300 nuomonių dėl projekto „Magherafelt Area Plan 2015“. Todėl *Department of the Environment for Northern Ireland* negali išvengti pareigos konsultuotis su kita institucija, atsakinga už aplinkos apsaugos klausimus, antraip direktyva netektų vieno iš esminių savo elementų.

35. Siekiant užtikrinti patikimą ir veiksmingą direktyvos įgyvendinimą, man atrodo, kad situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, būtina jog, remiantis direktyvos 6 straipsnio 3 dalimi, konsultacijos procedūros tikslais valstybė narė paskirtų naują instituciją, atskirą ir nepriklausomą nuo institucijos, atsakingos už plano parengimą.

36. Mano nuomone, tokia pareiga nėra nepakeliama našta valstybėms narėms, kurios dėl savo dydžio neturi didelio tinklo viešosios valdžios institucijų, kurioms tenka atsakomybė už aplinkos apsaugą.

37. Iš tikrųjų direktyvos 6 straipsnio 3 dalies formuluotė nėra griežta. Pagal ją valstybėms narėms, remiantis direktyvos 6 straipsnio 5 dalimi, paliekama didelė diskrecija organizuojant konsultacijos aplinkos apsaugos klausimais procedūrą [8].

38. Iš Komisijos gairių [9] 7.11 punkto matyti, kad valstybės narės gali nuspręsti paskirti vyriausybines įstaigas ar viešosios valdžios institucijas, veikiančias nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygiu. Tai gali būti institucijos, suinteresuotos plano įgyvendinimo pasekmėmis aplinkai, kaip antai aplinkos inspekcijos, tyrimų institutai, atliekantys viešo pobūdžio užduotis, ar net vyriausybės tarnybos. Pagal gairių 7.15 punktą tai gali būti ir institucijos, bendrai atsakingos už aplinkosauginius klausimus, kaip antai „vietos valdžios institucijos".

39. Valstybės narės taip pat gali laisvai nustatyti tvarką, kurios laikantis skiriamos konsultacinės valdžios institucijos. Remiantis gairėmis, šios institucijos gali būti nurodomos perkėlimo teisės aktuose, kaip yra šioje byloje nagrinėjamu atveju. Valstybės narės gali taip pat spręsti atskirais atvejais, o tai leidžia atsižvelgti į plano ar programos turinį [10]. Šiuo atveju valstybė narė gali iš tikrųjų atsižvelgti į institucijos, atsakingos už plano parengimą, tapatybę tam, kad atliekant aptariamą aplinkosauginį vertinimą paskirtų naują konsultacinę valdžios instituciją.

40. Ir iš direktyvos 6 straipsnio 3 dalies formuluotės, ir iš Komisijos pateikto jos aiškinimo galima manyti, kad valstybės narės turi pakankamą diskreciją taikyti procedūrą, kuri leistų užtikrinti veiksmingą ir patikimą direktyvos įgyvendinimą. Tokioje situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, manau, kad Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė gali šį tikslą pasiekti paskirdama, pavyzdžiui, aptariamos konsultacijos procedūros tikslais vietos valdžios instituciją, kuri gali būti suinteresuota dėl plano pasekmių aplinkai [11].

41. Todėl atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus manau, kad direktyvos 6 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad jei už planą atsakinga institucija yra ir institucija, nacionalinės teisės aktuose paskirta konsultacijos procedūros tikslais, valstybė narė turi

8 — Žr. taip pat direktyvos 5 konstatuojamąją dalį.

9 — Direktyvos įgyvendinimo gairės, toliau – gairės.

10 — Gairių 7.13– 7.15 punktai.

11 — Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad kitos viešosios įstaigos Šiaurės Airijoje turi teisės aktuose numatytus įgaliojimus, susijusius su tam tikrais aplinkos apsaugos aspektais.

paskirti naują konsultacinę valdžios instituciją, kuri turi būti atskira ir nepriklausoma nuo pirmosios.

B — *Dėl trečiojo klausimo*

42. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi draudžiama, jog konsultacijos procedūros terminą kiekvienu atveju konkrečiai nurodytų už plano rengimą atsakinga institucija.

43. Pagrindinėje byloje *High Court of Justice in Northern Ireland* iš tikrųjų nusprendė, kad, remiantis teisinio saugumo principu, valstybės narės turi šį terminą konkrečiai nurodyti perkėlimo teisės aktuose ir negali perkelti už planą atsakingai institucijai atsakomybės jį nustatyti kiekvienu atveju.

44. Jungtinės Karalystės vyriausybė teigia, kad konsultacijos procedūros terminai nebūtinai turi būti įtvirtinti perkėlimo teisės aktuose. Komisija savo ruožtu teigia, kad nei iš direktyvos teksto, nei iš jokio kito teisės principo nematyti, jog iš valstybių narių būtų reikalaujama jų perkėlimo įstatyme numatyti konkretų konsultacijos procedūros terminą. Pakanka, kad šis terminas būtų nustatytas konsultacijos procedūros tikslais.

45. Kaip ir Jungtinė Karalystė ir Komisija, manau, kad direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi nedraudžiama, jog nacionalinės teisės aktuose, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, būtų numatyta, kad konsultacijos procedūros terminą kiekvienu atveju konkrečiai nurodo už plano ar programos rengimą atsakinga institucija. Savo vertinimą grindžiu toliau nurodytais pagrindais.

46. Pirma, žinoma, kad direktyva išsamiai nesuderinamos aplinkosauginio vertinimo procedūros, būtent konsultacijos procedūra. Kaip matyti iš direktyvos 8 konstatuojamosios dalies ir 6 straipsnio 5 dalies, Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įtvirtinti būtiniausią pagrindą palikdamas valstybėms narėms teisę nustatyti išsamias taisykles, kaip turi būti konsultuojamasi su valdžios institucijomis ir visuomene.

47. Kalbant apie konsultacijos procedūros terminą, reikia pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje tik nurodo, kad šis laikotarpis turi būti „pakankamas“, jog institucijos ir visuomenė, su kuriomis konsultuojamasi, turėtų „realią

galimybę“ pareikšti savo nuomonę [12]. Taigi direktyva valstybėms narėms suteikiama galimybė laisvai nustatyti, kaip ši nuostata bus perkelta į nacionalinę teisės sistemą [13]. Todėl niekas nedraudžia, kad valstybė narė nuspręstų suteikti už atitinkamą planą atsakingai institucijai teisę nustatyti laikotarpį, per kurį turi būti pateiktos nuomonės, jeigu šis terminas atitinka direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje keliamus reikalavimus [14].

48. Toks sprendimas padeda geriau išvengti pernelyg griežtos procedūros ir suteikia už planą atsakingai institucijai galimybę nustatyti terminą, kuriuo būtų atsižvelgta į plano pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad direktyvos taikymo sritis yra ypač plati, nes – pagal šios direktyvos 3 straipsnį – ji apima labai įvairius veiklos sektorius, kaip antai žemės ūkis, energetika, pramonė, telekomunikacijos ar net turizmas. Be to, kad rengiami projektai yra labai įvairūs, kiekvienas planas, mano nuomone, turi specifinių savybių, todėl naudinga jį specialiai išnagrinėti per laikotarpį, kuris turi būti tinkamas. Atrodo, kad už planą atsakinga institucija šiuo atžvilgiu gali geriausiai nustatyti tokį terminą.

49. Be to, neatrodo, kad toks sprendimas prieštarautų teisinio saugumo principui, jeigu už planą atsakinga institucija nurodytų konsultacijos laikotarpį nuo plano projekto ir pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos paskelbimo, kaip tai numatyta direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje.

50. Šioje byloje reikia konstatuoti, kad *Department of the Environment for Northern Ireland*, remdamasi 2004 m. taisyklių 12 straipsniu, nustatė aštuonių savaičių terminą projektui „Northern Area Plan 2016“ ir šešių savaičių terminą projektui „Magherafelt Area Plan 2015“. Šie terminai yra pakankami, nes leido institucijoms ir visuomenei, su kuriomis buvo konsultuojamasi, pateikti daugiau nei 5 250 nuomonių pirmojo projekto atveju ir daugiau nei 5 300 nuomonių antrojo projekto atveju. Kaip Jungtinės Karalystės vyriausybė pabrėžia savo pastabose, pagal nacionalinę teisę, jei konkrečiu atveju konsultacinė įstaiga ar visuomenė mano, kad nustatytas terminas per trumpas, gali būti prašoma jį pratęsti, o jei tai padaryti atsisakoma, gali būti pradėta

12 — Žr. taip pat direktyvos 15 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodyta, jog šis terminas būtų toks, kad „būtų duota pakankamai laiko“ konsultacijoms, įskaitant nuomonės pareiškimą.

13 — Kaip pavyzdį žr. 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), 14 straipsnio 2 dalį, pagal kurią „siekdamos užtikrinti aktyvų dalyvavimą ir konsultavimąsi valstybės narės skiria ne mažiau šešių mėnesių [ne mažiau kaip šešis mėnesius] komentarams apie [atitinkamus] dokumentams pateikti raštu“.

14 — Šiuo atžvilgiu įdomu pastebėti, kad Orhuso konvencijos 6 straipsnio, skirto visuomenei dalyvauti rengiant planus, programas ir formuojant politiką aplinkosaugos srityje, 3 straipsnyje nustatyta, jog „skirtingiems visuomenės dalyvavimo procedūrų etapams įgyvendinti numatomi pagrįsti terminai, suteikiantys pakankamai laiko <...> visuomenei informuoti, jai pasirengti ir veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos srityje“.

teisminės kontrolės procedūra remiantis tuo, kad konsultacijoms numatytas terminas nebuvo pakankamas.

51. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta, manau, kad direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad konsultacijos procedūros terminą kiekvienu atveju konkrečiai nurodo už planą ar programą atsakinga institucija su sąlyga, jog šis terminas yra pakankamas, kad valdžios institucijos ir visuomenė, su kuriomis konsultuojamasi, turėtų realią galimybę pareikšti savo nuomonę dėl plano ar programos ir dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.

V — Išvada

52. Atsižvelgdamas į visus pateiktus svarstymus, siūlau Teisingumo Teismui į *Court of Appeal in Northern Ireland* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 6 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad jeigu už planą atsakinga institucija yra ir konsultacinė valdžios institucija, kuri nacionalinės teisės aktuose paskirta konsultacijos procedūros tikslais, valstybė narė turi paskirti naują konsultacinę instituciją, kuri turi būti atskira ir nepriklausoma nuo pirmosios.

2. Direktyvos 2001/42 6 straipsnio 2 dalimi nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad konsultacijos procedūros terminą kiekvienu atveju konkrečiai nurodo už planą ar programą atsakinga institucija su sąlyga, jog šis terminas yra pakankamas, kad valdžios institucijos ir visuomenė, su kuriomis konsultuojamasi, turėtų realią galimybę pareikšti savo nuomonę dėl plano ar programos ir dėl pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos.“